

වනාන්තර ජීව විවිධත්වය සුරැකීම

සෑම වසරක ම මැයි 22 දිනට ජාත්‍යන්තර ජීව විවිධත්ව දිනය යදෙන බැව් අපි දනිමු. වසරවලට අනුව යම් තමාවක් මුළු කරගෙන ලොව සෑම රටක් ම ශීර් ලංකාව තුළුව විශාලයන් ජීව විවිධත්වයන් පහසු සත් රටවල විසින් තමාවට අනුව අදහස් දැක්වීමක් කරනු ලබයි. ම වසර එනම් වසර 2011 මැයි 22ට යදෙන ජීව විවිධත්ව දිනයට වනේ වූ තමාව වූයා වනාන්තර ජීව විවිධත්වය (Forest Biodiversity) යන්න වයි.

වනාන්තරයක තිබෙන අසිරිමත් බව හා එහි වටිනාකම පිලිබදව අවබෝධ කරගෙන ලොක සත්වයාට ගැන මුළු සුගය දි ම කියා දුන් උතුමකු ලෙස ම වසෙස් සමය ශීර් ගම ම බුදුරජාණන් වහන්සා හක් ත් යාදරයන් සිහිපත් කර සිටීම අප ගා සුනුකමක් වයි. උන්වහන්සා වන රාජ්‍යය මහා පුණ් යකර්මයක් ලෙස ද ගනා කර ත. ලොවැසි නුතන විදවනුන් ශීර් රයන් සිදු වන වන සංහාරය පිටුදැකීමට ගන්නා උත්සාහය පිලිබදව විමසීම දී බුදුරජාණන් වහන්සා විසින් එදා ම අරහයා කරන ලද ද ගනාවල වටිනාකම තවත් දැනයි.

ශීර් ලංකාව වන සංරක්ෂණය ඉතිහාසය හා පසුබිම පිලිබදව මහාවංශය, රාජරත්නාකරය වැනි එනිහාසික ශීර් රත්ව සාක්ෂි දරයි. ක්.රි.පූ. 543 දී විජය රජු ගා සමය, ක්.රි.පූ. 247-207 දක්වා වූ ගැමුණු රාජ සමය, ක්.රි.ව. 1187-1196 දක්වා වූ ශීර් තිස්සා සංකමලල රාජ සමය, ක්.රි.ව. 1284-1310 දක්වා වූ මහා පරාක් රමබාහු රාජ සමය, ක්.රි. ව. 1373-1406 දක්වා වූ බුවනකෙබාහු රාජ සමය වැනි පාලන කාල සීමා මහේ ලා කැපි පනෙයි.

පසු කලකෙ පැමිණි යටත්විජිත සමය පිළිබඳව විමසීමදී ඒ රිනාන් ය ජාතිකයන් උගාර වන විනාශයක් සිදු කර ති බැව් පනෙ. ක්.ටී.ව. 1811 දී මරෙට කැලෑ පිළිබඳ අධිකාරී ලසෙ සැමුවලේ ඩැනියල නම් ඉංග්.ටීසි ජාතිකයා කටයුතු කර ත. ඔහු ගා රාජකාරිය වී තන ඉදිකිරීම සඳහාත් අපනයනය කිරීම සඳහාත් කැලෑවලින් දැව සපයා ගැනීම ය. මා නිසා ඉවක් බවක් නැති ව සුවිසල් වන විනාශයක් සිදු වී ත. ක්.ටී.ව. 1835 දී මරෙට සිදු කළ කාපි වගාව සඳහා කඳුකර කැලෑ අති විශාල පාරමාණයක් විනාශ විය. ක්.ටී.ව. 1848 දී රජය ඉඩම්වල දැව කපා ඉවත් කිරීම සඳහා අණපනත් පනවා තිබුණ ද දැව කණේ රාත් ක්.රමය මරෙට වන ගහණයට මහත් විනාශයක් ගනෙ දුන් බව රහසක් න ව.

ශ්.ටී ලංකාව වන ගහණයන් එහි සිදු වන වන සංහාරය ස්වභාවයන් විමසීමට පරෙ ලා ක නත්තවය කසෙ දැයි අපි විමසා බලමු. වනාන්තරයක් යනු සුවිසල් ජාවවිධිමත්වයක් උරුම කරගත් ගාඩබ්ම පාදක කර පැවතනෙ වටිනා පරිසර පද්ධතියකි. සංරක්ෂණයක් ති ව නිරසාරව පරිහරණය කරන්න නම් වනාන්තර ගාඩබ්මවාසි සියලු ම සත්තවයන්ට මනේම ශාකවලට රුකවරණය ගනෙ දීමට හා ජීවත් වීමට මාර්ග පාදා දසෙ. කිසියම් අයුරකින් වනාන්තර විනාශය සිදු වන්න නම් එය සමස්ත ජාවවිධිමත්වය ම විනාශයට හානු වසෙ.

වන විනාශය නිසා අවදානමට ලක් වූ හා ලක් වන සත්තව විශා ෂ අතරට මිනිසා ද අයත් වසෙ. අනෙක් සියලු ම ජීවත් මනේම මිනිසා ගා මනා සාඛා ය සම්පන්න බව හා යහපත් ජීවන පැවැත්මටත් ධාර දීමක් මහා වනාන්තරය නුලින් සිදු කරෙ. ජාවවිධිමත්වයනේ පාහා සත් වන බිමක් ලසෙ වනාන්තර මිල කළ නාහැකි ර්ථික සම්පතක් මනේම සංස්කෘතික වටිනාකම් සවා ගත් සංරක්ෂණාගාරයක් ද වසෙ.

මා මහා පාලා නලයනේ හකේ ටයාර් බිලියන 4ක් හවෙත් පාරනිශනයක් වශයනේ ගත් කල සියයට 31ක් වන ගහණයට අයත් වසෙ. ලා ව ජනගහණයනේ බිලියන 1.6කටත් වඩා වැඩි පාරමාණයක් වනාන්තර නිසා ජීවත් වනෙ. මසේන් සියයට 80ක් වැනි පාරනිශනයක ජනතාවක් සම්බන්ධ වන්න සංවර්ධනය වමේන් පවතින ර්මකලාපිය වනාන්තරවලට ය.

මසන් වැසි වනාන්තරය

ලා ව තිබනෙ වනාන්තර අතරින් සුවිසල් වන ගහණයක් මසන් වැසි වනාන්තරයට අයත් වසෙ. හකේ ටයාර් මිලියන 800ක් හවෙත් වර්ග කිලා මීටර් 5500000ක හවෙත් වර්ග සැතපුම් 2123562ක විශාලත්වයක් ති මසන් වැසි වනාන්තරය, බ්.රසිලය පිටු, කාලම්බියා, වනෙසියුලා, ඉක් වදා රය, බාලිවියාව, ගයනා, සුරිනාම් සහ පාරංග ගයනාව යන රටවල 9ක් හරහා විසිරී ත. ගාඩබ්ම වසෙනෙ ජාව විශා ෂවලින් සියයට 25ක ම පමණ පාරනිශනයක් මසන් වැසි වනාන්තරයට අයත් වසෙ. අවම වශයනේ ශාක විශා ෂ 40000ක්, පක්ෂි විශා ෂ 1294ක්, ක්ෂීරපායි විශා ෂ 427ක්, උභය ජීවත් විශා ෂ 428ක් සහ උරග විශා ෂ 378ක් වැනි වටිනා ජාවවිධිමත්වයකට මසන් වනාන්තරය හිමිකම් කියයි. වසර 2001 දී කරන ලද අධ්.යයනයකට අනුව වර්ග කිලා මීටර් 1ක හවෙත් අක්කර 247ක පාරමාණයක විශා ෂ දහස් ගණනක මහා ශාක සහ වනේන් ශාක විශා ෂ දහස් ගණනක් ද වසෙ. මහේ ති ශාක විශා ෂ 438000ක් ර්ථික හා සමාජීය වශයනේ වටිනාකමකින් යුතු වසෙ. පාදුව ගත් කල ලා ව පුරා තිබනෙ මුලු වන වැසි මනේ සියයට 53ක පාරනිශනයක් මසන් වැසි වනාන්තරයට අයත් වසෙ. එබැවින් මසන් වනාන්තරය පමණක් වසරක් පාසා ජල වාෂ්ප ටත්

වීරලියන 8ක් වායුගලයට නිදහස් කරන බැව් අනාවරණය වී ත.

කාන්තා වැසි වනාන්තරය

ලංකාව තිබෙන ප්‍රධාන ප්‍රමාණවත් වනාන්තරයක් වන කාන්තා වැසි වනාන්තරය අප්‍රේල් මහාදේවිය සුදු කට වායාපන වී ත. මිලියන 400කට වඩා වැඩි හඬේටයාර් ප්‍රමාණයක් වරණය කරන කාන්තා වනාන්තරය මසන් වනාන්තරය හා සමාන න වූවන් ජවැති සුවිශාසි ජාවවිධිවිධයකට හිමිකම් කියයි.

සිංහරාජය

ලංකා තත්ත්වයෙන් විමසන විට මසන් හා කාන්තා වැසි වනාන්තර වැදගත් වූවන් ශ්‍රී ලංකාව පිලිබඳව විමසීම දී ලංකා අග්‍රාමාත්‍යවරයා ප්‍රමාණවත් වැසි වනාන්තරයක් ලෙස සැලකෙන සිංහරාජ වැසි වනාන්තරය ද සුවිශාසි තැනක් ගනී. වර්ෂ 1988 ඔක්තෝබර් 21 වැනි දින අංක 528/14 දරන ගැසට් පත්‍රයට අනුව ජාතික උරුමයක් ලෙස ප්‍රකාශයට පත් කළේ සිංහරාජ වැසි වනාන්තරය හඬේටයාර් 11187ක වර්ග ප්‍රමාණයකින් යුක්ත ය. ම වනාන්තරය ශාක හා සත්ත්ව විවිධත්වය අතින් මනේම ජල විද්‍යාත්මක වශයෙන් ද වැදගත් තැනක් ගනී. අදින් වසර මිලියන 15කට පමණ පරෙ එනම් ගඬ්වානාලන්තය (Gondwanaland) නම් සුපිරි මහාදේවිය යුගය දක්වා වූ ත ඉතිහාසයකට හිමිකම් කියන සිංහරාජය ශ්‍රී ලංකාවට සබරගමුව, දකුණු පළාත යන පළාත් දකෙටන්, ගාලු, මාතර, රත්නපුර යන දිස්ත්‍රික්ක 3ටත් අයත් වයේ. නිවර්තන වැසි වනාන්තරයක් ලෙස හැඳින්වෙන සිංහරාජය ප්‍රාථමික වනාන්තරයකි. මහේ වි සුවිශාසි ලක්ෂණය වන්න මහේ වැවනෙ ශාක විශාසවල පරිණාමීය වායුගමය හා සංයුතිය නවතෙස ව පවතිම ය. දැනට ශ්‍රී ලංකාවෙන් වර්තා වන සපුෂ්ප ශාක විශාස 3365න් විශාස 830ක් ශ්‍රී ලංකාවට වානික වයේ. ම ශාක විශාස 830න් විශාස 495ක් ම වාර්තා වන්න සිංහරාජයෙනි. එස ම ශ්‍රී ලංකාවට වානික ශාක ගණ 25 අතරින් ගණ 13ක් ම සිංහරාජයයෙන් හමු විමන් මයේන් ගණ 03ක් සිංහරාජයට වානික විමන් විශාසන්වයකි. සිංහරාජයෙන් හමු වන ශාක විශාස 375ක් පමණ දැවමය වටිනාකමකින් යුක්ත වයේ.

සත්ත්ව ප්‍රජාව

සත්ත්ව විශාස පිලිබඳව විමසීම දී ක්ෂීරපායී විශාස 40ක් පමණ සිංහරාජයෙන් වාර්තා වන අතර මයේන් විශාස 07ක් ශ්‍රී ලංකාවට වානික වයේ. සංචාරක පක්ෂීන් හවෙත් පර්යටන පක්ෂීන් තුළුට පක්ෂී විශාස 157ක් පමණ වාර්තා වන සිංහරාජයට පක්ෂී විශාස 25ක් පමණ ශ්‍රී ලංකාවට වානික වයේ. උරග විශාස 43ක් පමණ වාර්තා වන අතර මයේන් විශාස 21ක් වානික වයේ. ද ශීය මත්ස්ය විශාස 20ක් පමණ වාර්තා වන අතර මයේන් විශාස 07ක් ශ්‍රී ලංකාවට වානික වයේ. සිංහරාජයෙන් වාර්තා වන සමනල විශාස සංඛ්‍යාව 65ක් වන අතර ඉන් විශාස 21ක් වානික වයේ.

අතීතය සිට මිනිසා ග අකාරුණික බලපෑමවලට ලක් වන සිංහරාජය අනවසර දැව හලේම් අදන් සිදු වයේ. අනවසර හන් ඵලිකිරීම් නිසා වටිනා ශාක ප්‍රජාවක් හා සත්ත්ව ප්‍රජාවක් අහිමි වි මුඩුබිම් බවට පත් වූ සරුබිම් අදන් සිංහරාජය තුළ දක්නට ලැබේ. වත්මන් රජය විසින් සංචාරක වායාපාරය දියුණු කිරීමට ගනු ලබන උත්සාහය අතිසි ප්‍රතිඵල සිංහරාජය වනෙට ද බලපා තිබෙන බැව් පිලිබඳව විමසන්නකුට

පැහැදිලි වයෙයි.

සිංහරාජය හැරුණු කටුකන්තලිය, දදේයගල, නාකියාදනිය, යන වන සංකීර්ණය, සුංචි සිංහරාජය ලෙස සැලකෙන උණකන්ද වනාන්තරය, ඊටිගල, වික්ටා ඊයා, රන්දනේගල, රන්ටැඹ වැනි ශ්‍රී ලංකාව අනෙකුත් සරුසාර වනාන්තර බහුතරයක් අද වන විට මිනිසා ගා අතිසි බලපෑමවලට ලක් විමනේ විනාශය කරා ැදී යන බැව් කිව යුතු ය. මයෙින් අනාවරණය වන කුරුණක් වන්නා ලැබ තත්වයෙන් සැලකෙන කල මසන් සහ කාන්තා වැනි වැසි වනාන්තරත්, ශ්‍රී ලංකාව සිංහරාජය හා අනෙකුත් ප්‍රාථමික වනාන්තරත් මිනිසා ක්‍රියාකාරකම් හා නුවනේ ක්‍රියා විමකට ලක් වී තිබේ. මයෙ සමස්ත ශාක විවිධත්වයට පමණක් නොව සත්ව විවිධත්වයටත් බරපතල හානි තිබේ.

මා සැම වනාන්තරයක් ම මිනිසා ගා දැනික ජීවිතයට අත් යවශ්‍ය ප්‍රාථමික ඉන්ධනයක් ලෙස සැලකෙන දැව ලබා දීමක් සිදු කරයි. ලොව පුරා බිලියන 2.6ක ජනතාවක් දැනික භාර පිසීම හා අනෙකුත් කටයුතු සඳහා වනාන්තරයෙන් ලබා ගන්නා දැව භාවිත කරති. විධිමත් සමීක්ෂණයක් නොකළ ද ශ්‍රී ලංකාව වනාන්තරවල දැව ඉන්ධනයක් ලෙස භාවිත කරන බහුතර ජනතාවක් සිටින බැව් ද කිව යුතු වයෙයි.

ලැබ කැබු වාර්තාවලට අනුව ලොව පුරා වසෙහෙ බිලියන 1.2ක් පමණ වන දිලිඳු ජනතාවක ගෙන් සියයට 90ක් පමණ ජනතාවක් වනාන්තරවලින් යැපෙන බැව් අනාවරණය වී තිබේ. ලොව තිබෙන මුළු වන ගහණයෙන් සියයට 36ක් ප්‍රාථමික වනාන්තරවලට අයත් වයෙයි. වසර 2000 සිට මා දක්වා ප්‍රාථමික වනාන්තර හඬේටයාර මිලියන 40කටත් වැඩි ප්‍රමාණයක් විවිධ කෘෂිකාර්මික කටයුතු නිසා විනාශ වී ගොස් තිබේ. වසර 1990 සිට වසර 2000 දක්වා වූ කාල පරාසය තුළ භායනය හා නුවනේ අහිමි වූ වනාන්තර ප්‍රමාණය හඬේටයාර මිලියන 16කි. වසර 2000 සිට 2010 දක්වා වූ කාල පරාසය තුළ කෘෂිකාර්මික කටයුතු හා වනේ කටයුතු නිසා සිදු වූ භායනය හා නුවනේ අහිමි වූ වනාන්තර ප්‍රමාණය හඬේටයාර මිලියන 13ක් පමණ වයෙයි.

පැදුව ගත් කල ලොව තිබෙන වන ගහණයෙන් කෘෂිකර්මාන්තය නිසා සියයට 48ක්, ඊටික කෘෂිකර්මාන්තය නිසා සියයට 32ක්, දැව ලබාගැනීම නිසා සියයට 14ක් සහ ඉන්ධන ලබා ගැනීම නිසා සියයට 5ක් යනාදි වශයෙන් මා වන විට ලොවට අහිමි වී තිබේ. මසෙ සිදු වන වන විනාශයන් සහ ඉන් මි වන කාලගුණ විපර්යාස හා නුවනේ නියා මි මිමනේ අධික සුළං රටා වර්ධනය වීමනේ හා මිනිසා ගා අධි පරිහාජනයෙන් කාන්තාරීකරණය වාගවන් විමක් දක්නට ලැබේ. තිදසුන් ලෙස නයිජීරියාව පමණක් වසරකට වර්ග කිලෝමීටර් 3510ක් වැනි භූමි ප්‍රමාණයක් කාන්තාරීකරණයට ලක් වයෙයි. ශ්‍රී ලංකාව හා පාකිස්තානය පමණක් සියයට 80ක භූමි ප්‍රමාණයක් කාන්තාරීකරණයට හා පාංශු බාදනයට ලක් වා යැයි විදවනුන් අනාවැකි පල කර තිබේ. රටක් වශයෙන් කුඩා වුවත් සුවසල වන ගහණයක් හිමි ශ්‍රී ලංකාව වන ගහණයට සිදු කරන දැඩි විනාශකාරී ක්‍රියා හා නුවනේ මරෙට ද කාන්තාරීකරණයට ලක් වනු මි ද යන්න ගැන ද අවධානයක් යමු කල යුතු ය.

ගාලිය වශයෙන් බලන කල වර්ග කිලෝමීටර් මිලියන 8ක ප්‍රමාණයක හවෙත් ශ්‍රී ලංකාව විශාලත්වයට වඩා වැඩි ප්‍රමාණයක් වූ වනාන්තර භූමි ප්‍රමාණයක තම තමන් ගා පරිපාලනයට නතු වූ ශ්‍රී ලාමිය ජන කටසක් ජීවත් වනේ.

මධ්‍යස්ථ සංවර්ධනය වමේන් පවතින රටවල 18කට සුවිසල් වන ගහණයක් අයත් වන අතර මා විශාලත්වය සමස්ත ලෝක වන ගහණයෙන් සියයට 22ක් වැනි ප්‍රතිශතයකි. මහේ ජනගහණය ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වමේන් පවතින බැවින් ඊට සමගාමීව වන ගහණය අඩු වීමක් පෙන්වීම කරයි. මෙසේ සිදු වන, වන ගහණය අඩු වීමට සමගාමීව ජීව විවිධත්වය අඩු වීමක් ද සිදු වෙයි. මා නිසා ජීවින් වනුවෙන් ස්වාභාවික වන ගහණයක් සහිත පරිසර ප්‍රදේශයකින් සිදු වන ස්වාභාව අඩු වීමක් ද සිදු වෙයි. මෙය ජීවින් ගා පැවැත්මට බාධාවක් වෙයි. බහුතර ජනතාව ගා බඩවියන රුක දෙන කෘෂිකර්මාන්තය පිලිබඳව විමසීම දී කෘෂිකර්මාන්තයට හානි කරන පලබ්ධ කෘෂි මනේම වනේන් කෘෂි විශාල වර්ධනය වැඩි විය හැකි අතර ඊට සමගාමීව රාගාබාධවල පැතිරීමක් ද පෙන්වීම කරනු ලැබේ. එසේම දැනගුණික කාලගුණික වෙනස් වීම් බාහිර විට ම සිදු වනු ලැබේ. දිගු කලක් යැම දී වනයේ උරාගන්නා කාබන්ඩයක් සයිඩ් වායුව අඩු වීමක් ද පෙන්වීම කරනු ලැබේ. ක්‍රමයෙන් සිදු වන වන හායනයේ ලැබෙන අවසන් ප්‍රතිපලය වන්නේ වනාන්තර ක්‍රමයෙන් සවනා තණ බිම් බවට පරිවර්තනය වීම ය. කාලගුණික හා දැනගුණික වෙනස් වීම්වලට බලපෑම් ති කරන බැවින් දැනිය ශාකවල ජාන වෙනස් වීමක් වනේම වර්ධනය වන සේද දැන වෙයි. ක්‍රමයෙන් ජීවින් ගා පැමිණීම සිදු වන අතර සෘතු රටා වෙනස් වීමක් ද සිදු වනු ලැබේ. සෘතු රටා වෙනස් වීම පරිසර ප්‍රදේශවල ක්‍රියාකාරීත්වය වෙනස් වීමට ද හේතුවක් වනු ලැබේ. මහේ දී වනාන්තරයක් පරිපාලනය කරනු වාසය ලෙස සැලකෙන විශාල විවිධත්වයට සහ ජාන විවිධත්වයට බලපෑමක් සිදු වනු ලැබේ. උප්පෝෂණය වන සේද වීමට ඉතා දැඩි ලෙස සංවර්ධනයක් දක්වන වනාන්තරවල, පරිසර උප්පෝෂණය සලේසියස් අංශක 1කින් හා ඉහල ගිය විට එහි සංයුතිය මනේම ක්‍රියාකාරීත්වය ද වෙනස හේතුවෙන් කෘෂි විශාල වාගවන් වාසාප්තියක් සිදු වෙයි. මහා පරිමාණයෙන් වන ලැව්ගිනි ද හටගනී. අවිධිමත් ලෙස වාසාපාරික කටයුතු සඳහා ගස් කපා ඉවත් කිරීමෙන් උම කලාපීය වනාන්තරවල වසෙන ජීවින්ට සිදු වන්නේ සුවිසල් හානියකි. උන් ගා වද වී යැම වාගවන් වනු ලැබේ. වද වී යැම තර්ජනයට ලක් වූ ජීවින් සඳහට ම මිහිතලයෙන් වද වී යනු ලැබේ. වනාන්තර අහිමි වීම විශාලයෙන් ප්‍රයෝජනවත්, පක්ෂීන්, ක්ෂීරපායින්, උරගයන් වැනි සියලුම සත්ව විශාල වනාන්තර අහිමි වීම සහලක්ෂණය (Empty Forest Syndrome) නම් රාගි තත්වයට ගැඹුරු වනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකාව වනගහනය

ශ්‍රී ලංකාව වනාන්තර ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර 1736628කි. මධ්‍යස්ථ හෙක්ටයාර 142954ක වන සංරක්ෂණ දපොර්තමානවට හා හෙක්ටයාර 314674ක වන ජීවි සංරක්ෂණ දපොර්තමානවට අයත් වෙයි. පද්ධතව ගත් කල ශ්‍රී ලංකාව වනාන්තර වර්ග ප්‍රමාණය පිලිබඳව සැලකීම දී හෙක්ටයාර 3100ක කඳුකර වනාන්තරවලට ද, හෙක්ටයාර 65792ක උප කඳුකර වනාන්තරවලට ද, හෙක්ටයාර 124340ක පහතරට වැසි වනාන්තරවලට ද, හෙක්ටයාර 221977ක තේ මස්ම වනාන්තරවලට ද, හෙක්ටයාර 102744ක වියලි මස්ම වනාන්තරවලට ද, හෙක්ටයාර 18352ක ගංගාධාර වනාන්තරවලට ද, හෙක්ටයාර 9530ක කඩලාන වනාන්තරවලට ද අයත් වෙයි. (මා අගයන් පර්යාසණ වාර්තාවලට අනුව සුලු වශයෙන් වෙනස් විය හැකි ය).

යටත්විජිත සමය ශ්‍රී ලංකාව වනාන්තර වනාන්තර සියයට 70කට අධික ප්‍රමාණයක් පැවතිය ද අද වන විට විවිධ හේතූන් නිසා සියයට 20කට අඩු ප්‍රමාණයක් දක්වා වන වනාන්තරයක් පමණි. මෙසේ වනාන්තර ක්ෂය වීමට බලපෑ හා දැනුණු බලපාන හේතු කිහිපයක් වෙයි. මා හේතු අතර යටත් විජිත පාලන සමය දී නා කාපි

වගාවන් සඳහා ජාතික කිරීම සඳහා කල වන විනාශය, නාගරීකරණය, විවිධ සංවර්ධන කටයුතු, අවිධිමත් ඉඩම් පරිහරණය, උර්වික වන වගා, කැලෑ ගිනි තැබීම් සහ සංරක්ෂණ ක්‍රියාවලිය තිබෙන අඩුලුහුනු වැනි හානු ප්‍රධාන වෙයි. ගවේ ගිය වසර 100 තුළ වන විනාශය නිසා මරෙවින් වද වී ගිය ශාක සහ සත්ත්ව විශාල පිලිබදව තරතුරු ලබනගත වී තැන. වන විනාශය ශාකවල වද වීමට පමණක් ම හානු නවන අතර උර්විකව පිවිත් වන පිවිත් ගා පිවිත් තර්ජනයට ද හානුවක් වෙයි. ගවුණු වසර 100 තුළ තරාගන් ශාක 1099ක් අතරින් ශාක විශාල 72ක් වද වී ගිය ශාක ලෙසට නම් කර ත. ම ශාක විශාල අතරින් සියයට 60ක් මරෙටට වානික ශාක වෙයි.

වර්ෂ 1900 දී ශ්‍රී ලංකාව සමස්ත ගවබිම් වන ගහණය සියයට 70ක් වුව ද වර්ෂ 1992 වාර්තාවලට අනුව ම වන ගහණය සියයට 23.9 දක්වා අඩු වී ත. සමස්ත සමීක්ෂණ වාර්තාවලින් පෙන්වා දෙන අන්දමට වර්ෂ 1950 දී මරෙට තිබුණු ගවබිම් වන ගහණය සියයට 44ක් වූ අතර වර්ෂ 1983 දී වන ගහණය සියයට 27 දක්වා පහළ බැස්සා ය. වර්ෂ 1992 දී වන ගහණය ප්‍රතිශතය සියයට 23.9ක් දක්වා අඩු විය. ම අනුව වසරක් පාසා ශ්‍රී ලංකාවට අහිමි වන, වන ගහණය හක්ටයාර 40000කට සමාන ය. ශ්‍රී ලංකාව වත්මන් ජනගහණය මිලියන 20කට සමාන ය. මසෙ වැඩි වන ජනගහණයට අවශ්‍ය භාර සැපයීම සඳහා කෙරෙන කෘෂිකාර්මික ඉඩම් සංවර්ධනය, කර්මාන්ත බිහි කිරීම, යටිතල පහසුකම් සැපයීම හා මහා මාර්ග සංවර්ධනය වැනි කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය භූමි ප්‍රමාණය වනාන්තර උර්විකව ලබාගන් බැවින් රටට අහිමි වූ වන ගහණයන් හා උර්විකව ජීව විවිධත්වයන් සුලුපටු තැන. වත්මන් සංවර්ධන කටයුතු සඳහා ශ්‍රී ලංකාව වියළි කලාපයෙන් ඉවත් වූ වන භූමි ප්‍රමාණය සුලු පටු තැන. ශ්‍රී ලංකාව මුළු වර්ග ප්‍රමාණය වර්ග කිලෝමීටර් 65610කි. ම වර්ග ප්‍රමාණය තුළ වසෙන ජනගහනය ආනතවය ගත් කල වර්ග කිලෝමීටරයට 314ක් බැගින් බැව් පෙනේ. ම නිසා මරෙටින් වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 675ක් බැව් වසර 2007 රතු දත්ත පාන පෙන්වා දෙයි.

දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් ගත් කල අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කය ජනගහණ ආනතවය වර්ග කිලෝමීටරයකට 111කි. වද වී යෑමට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 68කි. වර්ග කිලෝමීටරයට 294ක ජනගහණ ආනතවයක් තිබෙන බදුලල දිස්ත්‍රික්කය වද වී යෑමට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 90කි. වර්ග කිලෝමීටරයට 629ක ජනගහණ ආනතවයක් ති ගාලල දිස්ත්‍රික්කය වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 187කි. වර්ග කිලෝමීටරයට 704ක ජනගහණ ආනතවයක් ති මහනුවර දිස්ත්‍රික්කය වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 310කි. කලුතර දිස්ත්‍රික්කය ජනගහණ ආනතවය වර්ග කිලෝමීටරයට 688ක් වන අතර වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 126කි. රත්නපුර දිස්ත්‍රික්කය ජනගහණ ආනතවය වර්ග කිලෝමීටරයට 245ක් වන අතර වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 264කි. කලු දිස්ත්‍රික්කය ජනගහණ ආනතවය වර්ග කිලෝමීටරයට 3631ක් වුවත් වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ශාක විශාල ගණන 22කට සීමා වී තින අඩු වන ගහණයක් තිබෙන බැවින්. මෙයින් පෙනී යන එක් ප්‍රධාන කරුණක් වන්නේ ශ්‍රී ලංකාව ජනගහණය වර්ධනයත් සමග ඊට අවශ්‍ය සම්පත් සපුරා ලීමට අනුරූපව වන ගහණය අඩු වීමක් සිදු වන බවයි.

ක්‍රමණික ආගන්තුක ශාක බලපෑම

දිස්ත්‍රික්කය	වන වැස්ම
අම්පාර	37.5%
අනුරාධපුර	35%
බදුල්ල	19%
මඩකලපුව	21%
ගාල්ල	13%
හම්බන්තොට	20.5%
කෑගල්ල	95%
මහනුවර	17%
කළුතර	13%
මන්නාරම	60%
මාතලේ	40.5%
මොණරාගල	40.5%
මුලතිව්	60%
නුවරඑළිය	24.5%
පොළොන්නරුව	38%
පුත්තලම	25%
රත්නපුර	20%
ත්‍රිකුණාමලය	48%
වවුනියාව	57%

සාමාන්‍යයෙන් පරිසරය, නිදහස, වැඩෙන ශාක සංරචක ඉවක්, බවක්, නැති ව විනාශ කිරීම හා නුවනේ ක්‍රමයන්ගේ ගන්නා ශාක බලපෑම් එම වන ගහණය වන විට වසේ. ගැබ්බීම හා ජලජ පරිසර පද්ධතිවල ජීව සංයුතිය හා ජීව සංවිධානවල වෙනස්කම් විකිරීමට ගන්නා ශාක විශාල සමත් වන අතර ම කාලාන්තරයක් තුළ

පරිසර පද්ධතිවල ජීවත් වූ ජීව විශාල ජීවීන්ගේ ආහාර සහ ජීව විශාල ජීවීන්ගේ ආහාර පරිසර පද්ධතියේ ඉවත් කිරීමට ද සමත් විය. ශාරීරික ලංකාව වන ගහණය නිරපරාද විනාශ කිරීම හා නුවනේ ම වන විට විවිධ බලපෑම් මගින් කිරීමට සමත් වී ගන්නා ශාක විශාල ගහණ 38කි. ම ශාක විශාල 38ට නෂණ විශාල 04කි, වගාවේදී දැකිය හැකි යාධ නිදිකුම්බා, පානිනියම්, අරුණදා වි, කටු පතා කි වැනි ශාක විශාල 11කි, ජලජ පරිසරවල දියගවා, දිය හවරිය, කටුල, සැලවිනියා ශාක විශාල 7කි, කැරැන්ක කු, කැතිලි වැනි මිටන විශාල 2කි, වැලි නිදිකුම්බා සහ ල කපාලු වැනි වල විශාල 2කි සහ ගලගා රක, ඉපිල ඉපිල, කටු ටකුමන්ජල, වැලන්ටයින්, කලසු අන්දර වැනි ශාක විශාල 12කි ද අයත් විය. ම සෑම ක්ෂේත්‍රයක ශාක විශාලයක් ම මරෙට පරිසර පද්ධතියට විවිධ බලපෑම් කිරීම හා නුවනේ වන සත්ත්ව ජීව විවිධත්ව භාර හිතා වැනි මගින් කිරීමට හා නුව වී ත. මයෙට ජීව විවිධත්ව භාර හිතා වැනි මගින් උපාය මාර්ග භාවිත කර මහා වනාන්තර හා ලදු කැලෑ විනාශ කරනු ලැබීමයි. ම නිසා මරෙට පරිසර පද්ධති කෙරෙහි ගන්නා ක්ෂේත්‍රයේදී ජීව විශාලයක් ම කරන බලපෑම්වලින් වනාන්තර රැකගැනීම සඳහා ද මවෙර ජීව විවිධත්ව දිනයා තමා වූ වනාන්තර ජීව විවිධත්වය යටතේ ක්ෂේත්‍රයක් යදිය යුතු වී ත.

වන භායනය හා අනෙකුත් පරිසර භානිකර තත්ත්ව හා නුවනේ වද වී යෑම තර්ජනයට ලක් වූ ජීවීන් පිලිබඳ ල ක සංරක්ෂණ සංගමය වසර 2007 රනු දන්න පාත වාර්තා අනුව දිස්ත්‍රික්ක වශයෙන් ගත් කල ජීවීන් සංඛ්‍යාව ඉහත වගුවෙන් පෙන්වයි. වැඩි තර්ජනයක් මගින් දිස්ත්‍රික්ක වගුව දැක්වේ.

ම වගුවේ පිලිබඳව විමසීම දී පහතරට තේ කලාපයට අයත් ගාලු, මාතර, රත්නපුර, කලුතර, කැගලි යන දිස්ත්‍රික්ක සහ මධ්‍යම කඳුකරයට අයත් මහනුවර, මාතලේ, නුවරඑළිය සහ බදුලල යන දිස්ත්‍රික්ක වල වන ජීව විශාල වැඩියෙන් වද වී යාම තර්ජනයට ලක් වී ම බවක් a දක්නට ලැබේ. ම අනුව ශාරීරික ලංකාව වනාන්තර වැඩි වශයෙන් දක්නට ලැබෙන දිස්ත්‍රික්ක වල වසෙන ජීව විශාල වද වී යෑම වැඩි තර්ජනයකට ලක් වී ම බැව් පෙනේ. මයෙන් පැහැදිලි වන කඳුකර වනාන්තර අනවසර වන භායන ම දිස්ත්‍රික්ක වල වැඩි වශයෙන් සිදු වන බවද එසේ නැත හා වන මත් සංවර්ධන කටයුතු ම දිස්ත්‍රික්ක නුල වැඩියෙන් සිදු වීම ද යන්න තවදුරටත් විමසා බැලිය යුතු වී ත. කසෙ වනෙන් ශාරීරික ලංකාව වන භායනයන් ඊට සමගාමීව ජීව විශාල වල වද වීම සිදු වන බව නම් පැහැදිලි ය.

දිස්ත්‍රික්කය	සමතල	මිටිදිය මත්සාර	උගය ජිවින්	උරග	සකෂි
අනුරාධපුර	1	2	0	8	3
බදුල්ල	7	5	9	9	20
ගාල්ල	6	16	14	14	18
හම්බන්තොට	5	2	0	10	14
කළුතර	14	16	2	16	16
මහනුවර	10	5	7	21	27
කෑගල්ල	3	12	5	5	20
මාතලේ	3	3	9	11	11
මාතර	3	8	4	7	11
මොණරාගල	5	3	2	9	11
නුවරඑළිය	5	0	16	11	22
රත්නපුර	38	14	23	22	30